

...kemiin

En yhtään yritä olla nykyaikaisempi kuin olen, vaikka älykäs lukija hyvinkin saattaa ajatella toista tavatessaan "kemin" pienin kirjaimin. Vastaani Kalle veli vanha oispelutoverini Kalle, joka kuitenkin — se selvyden vuoksi mainittakoon, ettei minua syytettäisi kirjallisuudesta varkaudesta — ei ole Matti Hällin Anderssonista tuttu rautatievirkamies Kalle. Kalle hän kuitenkin on, minkä minä sille mahdan. Kallena hän sanoi:

- Vää.
- Tä, kysyin minä.
- Vää ... VÄÄÄ.
- Vää ite, sanoin minä ja kysyin, oliko tätä jatkunut jo kauankin. Kun Kalle vuorostaan katsahti minuun hieman hämmästyneenä, vilkaisin viikkelästi ympärilleni, ja kun olin olevinani varma, ettei kukaan nähnyt, osoitin sormella otsaani.

— Pää, sanoi Kalle.

Ihmisillä on valoisat hetkensä. Minun harmaissa aivosoluissani iski kipinän, pienen tosin, mutta se auttoi. Sain kuin sainkin kasvoilleni naamion. Ihminen tarvitsee toisinaan sellaista. Kesä, helle, liikaa lomaa. Tai päin vastoin työtä liikaa ja helle ja kesä. Ei pidä nauraa toisen vahingolle, kun kuoppaa kaivaa tai muuta sellaista. Vahinko voi sattua itsekunkin kohdalle.

— Kaunis päivä tänään, sanoin siis muina miehinä ja vilkaisin rannekelloani, joka tosin ei ollut tavallisella paikallaan ranteessani, veli on tehnyt kovasti työtä viime aikoina...

— Älä päkätä, sanoi Kalle.

— Pä... Kuka tässä päkättää, jos saan luvan kysyä, aloin minä vuorostani kiihtyä, mutta tulinkin kuitenkin vilkaisukseni Kallen silmiin. Vilkaisin uudelleen, ja silloin sytytti taas. Kalle on Kalle.

— Nen, sanoi Kalle.

— Nu, sanoin minä. Näin olimme taas kerran esittäytyneet toisillemme ja saatoimme jatkaa omituisesti alkanutta keskusteluaamme.

Kalle kysyi, tiesinkö minä, kun olin olevinani jonkinlainen suomen kielen teknikko, mihin sanaluokkaan sana VÄÄ kuuluu. Olin mennä uudelleen lankaan,

sanoa, että apusanoihin tietysti, mutta samassa leimahti. Havahduin vihdoinkin, pääsin samalle aaltopituudelle. Kalle selitti monisanaisesti, kuinka häntä ärsyttää, kun hänelle joka paikassa, mihin hän vain poikkeaa, sanotaan "vää", kun hän astuu kynnyksen yli, sanotaanpa "vää" silloinkin, kun ei ole mitään kynnystä, minkä yli astua, ja "kaa hyvä", kun hän poistuu olevan tai olemattoman kynnyksen yli. Pankissa, ruokatavara-kaupassa, tupakkakaupassa, makkarakioskilla, postissa, apteekissa ja siinä toisessa "kaupassa", paikassa kuin paikassa. Kysyi taas minulta, tiesinkö, mitä "kaa hyvä" tarkoittaa, mutta kun huomasin — minulla ei nimittäin enää ollut naamiota —, että oli aliarvioinut hoksinkini, jatkoi muina miehinä purnaustaan, otti esille tupakkalaatikonsa, tarjosi minullekin ja sanoi:

— KAA HYVÄ!

Purskahdimme nauramaan.

Kalle sytytti tupakkani ja minä sanoin "tos", nyt jo tietien tahtoen. Keskustelimme. Olimme samaa mieltä, niin kuin sitäpaitsi hyvinkasvatetut ihmiset aina ovatkin, ainakin edessäpäin. Vika on kasvatuksessa, jossa kaikki muutkin viat ovat. Ovat aina olleet. Myönsin osasyllisyyteni, mutta väitin olevani sanan normaalissa merkityksessä syytön. Itseasiassa en tietenkään itse koskaan syyllistyt "kaa hyvään", mutta eipä tule korjatuksi toisten "kaata". Kysyin Kallelta, mitä hän arveli, jos ottaisimme tavaksi sanoa vanhan tavan mukaan, että "olla hyvä". Kalle ei arvellut sitä eikä tätä, mutta sanoi sitten, että siitä varmasti ennen pitkää tulisi "la hyvä". Olisiko se sitten parempi? "Olla hyvä" voi joskus olla oikein hyvä, kun ei esimerkiksi tiedä, pitääkö sinutella vai teititellä. Sanoo vain, että "olla hyvä". Ei pidä häkeltä, niin kuin kunnianarvoisa sisareni, jolla on vielä kunnioitettavampi harmaus ohimoillaan kuin minulla, joka tavatessaan aikojen kuluttua oveltansa täti-ihmisen, joka joskus oli ollut täti, kun hän itse ei vielä ollut täti. Sisko sanoi: "Että olla hyvä ja käydä sisään!" Ja tätihän kävi.

Savukkeet oli poltettu. Kalle teki lähtöä, käännähti ja sanoi "kemiin".

— Kemmiinkö meetki, kysyin hämmästyneenä, ekköä asu Vesalasa?

Taas Kalle irvisti:

— Oletko koskaan tavannut ihmistä, joka hyvästellessään sanoisi muuta kuin "kemiin". En ole siellä ihan äskettäin käynyt, mutta siitä on mahtanut paisua melkoinen kylä, kun kaikki matkustavat sinne, KE-MIIN.

Myönsin, paikasin kättä ja sanoin "kemiin".

— KEMIIN SIIS, sanoi Kalle. Asemalta kuului samassa junanlähtetäjäni ääni: "Kiskoauto Kemiin ja Tornioon lähtee ensimmä..."

Silloin sytytti ratkaisevan keran, tajusin, miksi minulla oli kädessäni matkalaukku, ja syöksyin ääntä kohti. Kuului pahaenteistä jarrujen kirskuuntaa, mikä tällä kerralla oli onneksi. Samassa tunsin Kallen käsipuollessani. Autoilija loi minuun murhaavan silmäyksen, johon en ehtinyt vastata. Tuli toinen auto ja kolmas. Kalle vilkaisi minuun ja minä Kalleen. Sini-nen vaunujojo kadun ja aukeaman toisella puolella nytkähti ja huilasi samassa nurkan taa piiloon. Kalle tajusi melkein samassa kuin minäkin, että minun Kemiin-menoni siltä päivältä jäi.

— Näkemiin, sanoin.

Kalle vain nyökkäsi. Näytti kuin hänellä olisi ollut hiukan huono omatunto.

P a n u.